

A középkori lakásigényeknek megfelelően alakultak ki a kívülről /más helyiségből/ fűthető fatüzelésű kemencék, később a cserépkályhák. A mai értelemben vett cserépkályha a 14. században jelent meg és szerkezetileg nálunk a 19. század közepéig lényegében alig tökéletesedett. A tűztér a kályha alsó harmadában foglalt helyet, vasrudakból készült ún. tűzkosár vette körül, mely megvédte a csempéket a fahasáboktól és kiégéstől.

A füstkivezető rés közvetlenül a tűzelőnyílás felett helyezkedett el, ezért a füsttel együtt a hő is gyorsan eltávozott. Ezzel a módszerrel a hőenergiának így csak kis részét hasznosították, ugyanis a kályha belseje üres volt, csupán a lángtól áthevített csempék sugározták a meleget.

A műszaki ismeretek fejlődésével jobb hatású, a hőenergiát jól hasznosító, gazdaságos tüzelőrendszert alakított ki. Megoldották a belső füstjárat szerkezeti kiképzését. A többféle változattal tökéletesített füstjáratok napjainkig használatosak. Ezeket a kályhákat már belülről, a szobából fűtötték, ezért ajtónyílást helyeztek el rajtuk, tűzterület téglákkal bélelték ki. A kályha részében tetőcserépből füstjáratokat alakítottak ki, így a füstkivezető nyílás felülre került, s a füst innen távozott a kéménybe. Ezzel a megoldással a kályhatest teljesen átmelegedett, a hőenergiát jól hasznosította és a meleget tartósította.

A kályhás-fazekas mesterség az oklevelek tanúsága szerint Győrött már a középkor végén fejlődésnek indult. A céhbe tömörült mesterek 1569-ben, majd 1634-ben kaptak kiváltságlevelet, melyben működésüket pontosan szabályozták.

A 18. században fellendült polgári építkezés jelentősen fejlesztette a kályhásipart, mely még a 19. században is virágzott. A céhes keretekben dolgozó kályhások közül a Mágner, Dachauer, Fruhmann, Magyarits, Török és a Magyar családok a jelesebbek. Virágzó műhelyeik a várfalon kívül, Ujvárosban helyezkedtek el. A Rába és a Rábca között húzódó városszéli védősánc mellett sorakoztak a fazekasok-kályhások kemencéi. Az egykori fazekasok emlékét még őrzi a Fazekas köz, egy-egy utódjuk ma is él a városban.

A műszaki ismeretek fejlődésével jobb hatású, a hőenergiát jól hasznosító, gazdaságos tüzelőrendszert alakított ki. Megoldották a belső füstjárat szerkezeti kiképzését. A többféle változattal tökéletesített füstjáratok napjainkig használatosak. Ezeket a kályhákat már belülről, a szobából fűtötték, ezért ajtónyílást helyeztek el rajtuk, tűzterüket hőálló téglákkal bélelték ki. A kályha részében tetőcserépből füstjáratokat alakítottak ki, így a füstkivezető nyílás felülre került, s a füst innen távozott a kéménybe. Ezzel a megoldással a kályhatest teljesen átmelegedett, a hőenergiát jól hasznosította és a meleget tartósította.

Győrött és környékén a lakás fűtésére szolgáló berendezések legrégebbi maradványai a római korból ismertek. Padló alatt, négyszögletes agyag csöveken vezették a forró levegőt.

A középkor első felében boglyaalakú kemencék és kandallók szolgálták a lakás fűtésére, s ezek tökéletesebb változatai évszázadokon keresztül használatban maradtak.

Művészi kivitelű készítményeik nemcsak Győrött és környékén voltak keresettek, hanem eljutottak Dunántúl számos városába, sőt Egerbe is, ahol az egykori Liceum épületét Mágner Károly kályháival rendezték be. E díszes alkotásokból néhány ma is fennáll és komoly múzeális értéket képvisel.

A 19. század vége felé a kályhás mesterség rohamosan lehanyaglik, a gyáripár kiszorítja olcsó termékeivel az egyedi alkotásokat. A kályhás mesterek - akik egykor maguk készítették és égették a kályha minden egyes részét - a 20. század elejére már lassan csak a kályha felrakására és tisztítására szűkítették le munkájukat. A gépi sokszorosítással előállított olcsó csempékkel vált lehetővé a cserépkályha általános elterjedése.

A középkor második felében a lakás fűtésére szolgáló boglyakemencéből alakult ki a mai értelemben vett cserépkályha. A fűtőfelület megnagyobbítására agyagbögréket ágyaztak a kemencébe, nyílással kifelé, s aljukat a láng közvetlenül hevítette. Ugyanigy helyezték el a négyszögletes peremű, tál alakú csempéket is, melyek a mai csempék őseinek tekinthetők. Az ilyen tüzhelyeket "szemes" kályháknak nevezték.